

VVE-RAPPORT

DEFINITIEF RAPPORT VAN HET ONDERZOEK IN HET KADER VAN DE VOOR- EN VROEGSCHOOLSE EDUCATIE

BASISSCHOOL AL QALAM

Locatie(s)	:Basisschool Al Qalam
Brinnr.	:27YG
Plaats	:2804 MX Gouda
Reg.nr.	:3229727
Onderzoeksnummer	:15483
Datum onderzoek	:14 - 11 - 2011
Datum vaststelling rapport	:26 - 01 - 2012

1. INLEIDING

Dit rapport is het verslag van een onderzoek van de Inspectie van het Onderwijs naar de kwaliteit van de voor- en vroegschoolse educatie (VVE). VVE is bedoeld voor jonge kinderen die onvoldoende zijn toegerust voor een soepele instroom in groep 3 van het basisonderwijs, waardoor ze grote kans lopen om achterop te raken.

In dit rapport worden de volgende onderwerpen besproken:

- De voorwaarden van VVE
- De ouders
- De kwaliteit van de educatie
  - Het VVE-programma, zoals dat wordt aangeboden
  - Het pedagogisch klimaat
  - Het educatief handelen
- De ontwikkeling, zorg en begeleiding
- De kwaliteitszorg
- De doorgaande lijn tussen de voor- en vroegschool
- De resultaten van VVE

Elk van de VVE-kwaliteitsaspecten is uiteengelegd in indicatoren. Als een indicator beoordeeld wordt, gebeurt dat doorgaans met de volgende oordelen:

1. Staat in de kinderschoenen: verbeteringen zijn dringend nodig
Deze kwalificatie geeft aan dat er écht iets verbeterd dient te worden.
2. Enigszins ontwikkeld: verbeteringen zijn wenselijk
Deze kwalificatie geeft aan dat het wenselijk is dat iets verbeterd wordt.
3. Voldoende
4. Goed ontwikkeld: een voorbeeld voor anderen
Deze kwalificatie geeft aan dat dit aspect in orde is, en wel op een zodanige manier dat andere voor- en/of vroegscholen hiervan kunnen leren.

Opbouw van het rapport

Hoofdstuk 2 beschrijft het totaalbeeld van het onderzoek. De beoordeelde onderwerpen (indicatoren) staan in hoofdstuk 3, met eerst de oordelen en daarna een toelichting als dat nodig is. Als er op basis van dit onderzoek afspraken gemaakt zijn, staan die in hoofdstuk 4.

Groepsinformatie kleutergroepen Al Qalam:

Groep 1 totaal: 67 kleuters, waarvan 45 doelgroepkleuters¹

Groep 2 totaal: 46 kleuters, waarvan 28 doelgroepkleuters

De kleutergroepen van Al Qalam bevatten in totaal ongeveer 65% doelgroepkinderen.

---

¹ Een doelgroepkleuter is een kleuter met een leerlinggewicht.

2. HET TOTAALBEELD

Slechts 11 van de 73 doelgroepeleringen van Al Qalam hebben op de vroegschool een VVE- programma gevolgd. De school heeft op grond van deze gegevens zelf het heft in handen genomen en voor alle kleuters een volwaardig en volledig VVE-programma ingezet. Omdat er veel leerlingen op de school het Nederlands als tweede of derde taal spreken besteedt zij extra veel aandacht aan de taalverwerving. Dit komt tot uitdrukking in de groepsplannen en is waar te nemen in de lessen in de kleutergroepen.

De school beschikt over een apart uitgewerkt beleid voor het onderwijs in de kleutergroepen. Hierin is het uitgangspunt dat alle kleuters op de school in aanmerking komen voor VVE verwoord. Daarnaast is een uitgewerkt ouderbeleid een belangrijk onderdeel van dit beleidsdocument. Al Qalam verkrijgt de leerlingen vanuit heel Gouda en heeft dus te maken met veel peuterspeelzalen en kinderdagverblijven. De overdracht van de VVE-peuters geschiedt alleen schriftelijk. De school stelt vast dat de overdracht van de peuterspeelzalen vaak een te optimistisch beeld van de leerlingen geeft.

3. DE OORDELEN MET EEN TOELICHTING ALS DAT NODIG IS

Naam gemeente	Gouda
---------------	-------

A CONDITIES		Bs Al Qalam
A1 Een integraal VVE-programma		
A1.1 Naam/namen van programma(s)	Piramide	
A1.2 Wat is de kwaliteit van het programma?		3
A3 Leidster - kind ratio ("dubbele bezetting")		3
A5 Kwaliteit beroepskrachten		
A5.2 Alle beroepskrachten zijn toereikend gekwalificeerd (opleiding)		-
A5.3 Alle beroepskrachten spreken voldoende Nederlands		3
A5.4 Alle beroepskrachten zijn toereikend geschoold (voor het vve-programma)		3

B OUDERS		Bs Al Qalam
B1 Gericht ouderbeleid		4
B2 Ouders zijn vooraf adequaat geïnformeerd		3
B3 Intake		3
B4 Stimuleren om thuis ontwikkelingsstimulerende activiteiten te doen		4
B5 Participatie in VVE-activiteiten in de vroegschool		4
B6 Informeren over de ontwikkeling van hun kind		3
B7 Rekening houden met de thuistaal		3

Al Qalam beschikt over een uitgewerkt beleid inzake de ouderbetrokkenheid bij de kleutergroepen. Tenminste drie maal per week is er voor de ouders een inlooppmoment waarin gesprekjes met de leerkracht kunnen plaats vinden en de ouders kunnen meespelen en meelesen. In de eerste informatieavond met de ouders wordt het VVE-programma uitgelegd en is er speciaal aandacht voor de taalontwikkeling. Voor de ouders wordt elk thema afgesloten met een optreden of een voorstelling waarbij alle ouders worden uitgenodigd en waarvoor elke drie weken een grote opkomst is. Daarnaast krijgen de kinderen elke maandag de aan te bieden woorden van het thema mee naar huis.

De ouders zijn uitermate tevreden over de voorlichting die de school geeft en vinden tevens dat zij op een goede wijze bij de school betrokken worden. De informatie is compleet en vindt zowel schriftelijk als mondeling plaats maar ook uitgebreid via de digitale weg. Bij alle bijeenkomsten is de opkomst van de ouders massaal.

Alle mogelijkheden om de ouders te stimuleren om ook thuis (taal)activiteiten te ondernemen worden door de school benut.

C KWALITEIT VAN DE UITVOERING VAN VVE		Bs Al Qalam
C1 Kwaliteit van de educatie: het aangeboden programma		
C1.1 Een integraal VVE-programma		4
C1.2 Werken met een doelgerichte planning		4
C1.3 Het aanbod gericht op de taalontwikkeling is voldoende dekkend		4
C1.4 Het aanbod klimt op in moeilijkheidsgraad en er wordt gedifferentieerd		4
C2 Kwaliteit van de educatie: het pedagogisch klimaat		
C2.1 Het pedagogisch handelen van de leerkrachten is respectvol		4
C2.2 De leerkrachten hanteren duidelijke pedagogische gedragsgrenzen		3
C2.3 De leerkrachten stimuleren de sociale vaardigheden en de persoonlijke competenties van de kinderen		3
C2.4 De leerkrachten tonen respect voor de autonomie van het kind		3
C2.5 De inrichting van de ruimte is aantrekkelijk, uitdagend en spel- en taal-uitlokkend		4

C3 Kwaliteit van de educatie: het educatief handelen	
C3.1 Het educatief handelen van beide leidsters/leerkrachten is goed op elkaar afgestemd	3
C3.2 Er worden effectieve en gerichte activiteiten voor de taalontwikkeling uitgevoerd	3
C3.3 De leidsters/leerkrachten bevorderen de interactie met en tussen kinderen	3
C3.4 De leerkrachten stimuleren actieve betrokkenheid van de kinderen en verrijken het spelen en werken	3
C3.5 De leerkrachten bevorderen de ontwikkeling van aanpakgedrag (strategieën) bij de kinderen	3
C3.6 Het gedrag van de leerkrachten met de kinderen is responsief	3
C3.7 De leerkrachten stemmen de activiteiten af op verschillen in de ontwikkeling van de individuele kinderen	4

Alle aspecten van het VVE-programma worden aan de orde gesteld en zeer consciëntieus behandeld. Naast het basisprogramma worden andere aanvullende programma's ingezet waarbij de nadruk blijft liggen op de taalontwikkeling (bijvoorbeeld 'Fonemisch bewustzijn'). De kleutergroepen werken met zeer uitgebreid uitgewerkte groepsplannen, waarin de differentiaties in aanbod en didactiek per groep of individuele leerling is aangegeven. In de door de inspectie geobserveerde groepen was de uitvoering van dit groepsplan één op één te volgen. Leerlingen werden tijdens de instructie en in het nagesprek op hun niveau aangesproken, zoals in het groepsplan beschreven.

De inrichting van de groepsruimtes is zeer smaakvol, effectief en in alle aspecten gericht op taalontwikkeling. De leerkrachten benaderen de kinderen met groot respect en de onderlinge verstandhouding in de groepen is goed te noemen. Er heerst rust en discipline in de groepen en er is sprake van een pedagogisch klimaat waarin alle geledingen zich veilig voelen en waarin kinderen zeer geconcentreerd kunnen leren en spelen.

D ONTWIKKELING, BEGELEIDING EN ZORG	Bs Al Qalam
D1 Ontwikkeling, begeleiding en zorg binnen de groep	
D1.1 Volgen van de brede ontwikkeling van alle kinderen	4
D1.2 De begeleiding is planmatig voor: de hele groep, de kleine (tutor)groep en het individuele kind	3
D1.3 De evaluatie van de aangeboden begeleiding en zorg	3
D1.4 Specifieke aandacht bij de begeleiding en zorg voor de taalontwikkeling	4
D2 Ontwikkeling, begeleiding en zorg in de bredere zorgketen	
D2.1 Leidsters/leerkrachten hebben een overzicht van de kinderen die zorg nodig hebben die de voor- resp. vroegschool niet kan leveren, en van de aard van die zorg	3
D2.2 Leidsters/leerkrachten melden kinderen aan voor externe zorg wanneer de voor- resp. vroegschool de gewenste zorg niet kan leveren	3
D2.3 De leidsters/leerkrachten blijven de ontwikkeling van kinderen met extra zorg bijhouden	3

De leerlingen worden zeer nauwgezet gevolgd in hun ontwikkelingen. Aangezien een thema van het VVE-programma drie weken duurt wordt elke drie weken vastgesteld wat de leerlingen hebben geleerd. Daarnaast wordt elke vrijdag op basis van de 80% norm getoetst of de leerlingen de aangeboden woorden passief dan wel actief beheersen.

E KWALITEITZORG BINNEN DE VOOR- C.Q. VROEGSCHOOL	Bs Al Qalam
E1 Er is VVE-coördinatie in de vroegschool	3
E2 De vroegschool evalueert de kwaliteit van VVE regelmatig	4
E3 De vroegschool evalueert de opbrengsten van alle kinderen	4
E4 De vroegschool formuleert op basis van evaluaties verbetermaatregelen en voert die aantoonbaar en planmatig uit	3
E5 De vroegschool borgt de kwaliteit van haar educatie	3
E6 In de kwaliteitszorg van de basisschool wordt ook specifiek naar VVE gekeken	4

Binnen de kwaliteitszorg wordt geanalyseerd of de doelen voor VVE zijn behaald. Daarnaast wordt met grote regelmaat door groepsbezoeken van de interne begeleiders of de directie specifiek gekeken naar de kwaliteit van de uitvoering van het VVE-programma. Ook de vele collegiale consultaties tussen de leraren van de kleutergroepen dragen bij aan de borging en verbetering van de kwaliteit.

In haar beleidsnotitie 'Visie, richtlijnen en uitvoering van het kleuteronderwijs op Al Qalam' (2011-2012), beschrijft de school uitgebreid en gedegen onderbouwd de uitgangspunten van haar VVE-onderwijs voor alle kleuters. Aanmelding, bepalen van de beginsituatie, visie op het kleuteronderwijs, waaronder expliciet het spel, de didactiek en het ouderbeleid zijn belangrijke onderdelen van het beleid. De toetsplanning voor de kleutergroepen is zeer uitgebreid, de kleuters worden op alle vier de domeinen van de kleuterontwikkeling minimaal twee maal in de kleuterperiode getoetst. Afstemming en differentiatie zijn vastgelegd en uitgewerkt in de groepsplannen.

In het schooljaar 2011-2012 wordt een taalbeleidsplan ontwikkeld.

F DOORGAANDE LIJN	Al Qalam
F1 Er is VVE-coördinatie tussen de voor- en vroegschool	2
F2 Voldoende kinderen stromen door naar een vroegschool	2
F3 De basisschool wint doelmatige informatie in bij de voorschool over de instromende peuters en maakt daar aantoonbaar gebruik van	3
F4 Het aanbod van de voor- en vroegschool is op elkaar afgestemd	-
F5 Het pedagogisch klimaat en het educatief handelen van de voor- en vroegschool is op elkaar afgestemd	-
F6 De manier om met ouders om te gaan op de voor- en de vroegschool is op elkaar afgestemd	-
F7 De interne begeleiding en zorg zijn op de voor- en vroegschool op elkaar afgestemd	-

Door de wijkgerichte aanpak van de peuterspeelzalen is van structurele samenwerking en afstemming nog geen sprake. De wijkgerichte aanpak maakt dat peuterspeelzalen kinderen aan verschillende scholen van verschillende besturen leveren en dat scholen kinderen uit verschillende peuterspeelzalen ontvangen. Al Qalam heeft te maken met nagenoeg alle peuterspeelzalen in Gouda omdat zij een stedelijke functie vervult. Al Qalam is echter ingedeeld bij het VVE-overleg van Gouda Oost. De school ervaart echter tot op heden weinig samenwerking en overleg, tevens is de fysieke afstand te groot. De warme overdracht is sinds kort onderwerp van gesprek maar in de praktijk slechts in een enkel geval uitgevoerd. De gemeente Gouda is in deze pas recentelijk beleid gaan ontwikkelen.

Te weinig kinderen die op Al Qalam worden aangemeld hebben een volledig VVE-programma gevolgd. De enige doorgaande lijn is het gebruik van Piramide maar van verdere afstemming in aanpak, didactiek, ouderbeleid en interne begeleiding is geen sprake.

G OPBRENGSTEN VAN VVE	Al Qalam
G1 De resultaten worden gemeten conform de afspraken	-
G2 De resultaten zijn van voldoende niveau	-
G3 Verlengde kleuterperiode	3

De inspectie doet geen uitspraken over de resultaten wanneer op gemeentelijk niveau nog geen actuele afspraken zijn over de opbrengst van VVE (G1/G2).

4. VERVOLGAFSPRAKEN.

Het bezoek heeft geen aanleiding gegeven voor het maken van vervolgspraken.